

Ur. broj: 03-001-IP/025-2022
Zagreb, 17. lipnja 2022. godine

**PRIJEDLOG PRAVILA O IZMJENAMA I DOPUNAMA PRAVILA KORIŠTENJA
TERMINALA ZA UKAPLJENI PRIRODNI PLIN
- KONZULTACIJSKI DOKUMENT -**

Nakon provedenog javnog savjetovanja od 1. do 15. lipnja 2022. godine

1. UVOD

Na temelju članka 93. Zakona o tržištu plina («Narodne novine» br. 18/18 i 23/20, dalje u tekstu: ZOTP) i Odluke o davanju suglasnosti Hrvatske energetske regulatorne agencije, KLASA: 310-44/21-02/73, URBROJ: 371-06-21-11 od 30. srpnja 2021., operator terminala za ukapljeni prirodni plin, LNG Hrvatska d.o.o., 30. srpnja 2021. godine donio je Pravila korištenja terminala za ukapljeni prirodni plin (u daljnjem tekstu: Pravila).

Pravilima se uređuje opis terminala za ukapljeni prirodni plin (dalje u tekstu: UPP), razvoj, izgradnja i održavanje terminala za UPP, upravljanje terminalom za UPP, ugovorni odnosi i opći uvjeti korištenja terminala za UPP, rezervacija i korištenje kapaciteta terminala za UPP, objava podataka i razmjena informacija, naknada štete i pravila prodaje UPP-a ili prirodnog plina korisnika terminala za UPP u otvorenom postupku.

2. RAZLOZI DONOŠENJA PRAVILA O IZMJENAMA I DOPUNAMA PRAVILA KORIŠTENJA TERMINALA ZA UKAPLJENI PRIRODNI PLIN

Početak 2022. godine svijet, a poglavito tržište energenata, ušlo je u izrazito izazovno i osjetljivo razdoblje. Kao adekvatan i pravovremen odgovor na novonastalu situaciju, društvo LNG Hrvatska d.o.o. donijelo je odluku o povećanju maksimalnog kapaciteta uplinjavanja UPP-a s dosadašnjih 300.000 m³/sat na 338.000 m³/sat. Navedeno povećanje kapaciteta ostvareno je u suradnji s operatorom transportnog sustava obzirom da je maksimalni kapacitet uplinjavanja terminala za UPP ograničen maksimalnim kapacitetom transportnog sustava. U svrhu utvrđivanja dodatne mogućnosti transporta prirodnog plina, operator transportnog sustava je izvršio testiranja svojih sustava na odgovarajućim trasama te utvrdio njegove dodatne mogućnosti čime je omogućeno gore navedeno povećanje. Dodatnom utilizacijom kapaciteta terminala za UPP, a među ostalim i početkom pružanja nestandardne usluge ponovnog pretovara UPP-a s plutajuće jedinice za prihvata, skladištenje i uplinjavanje UPP-a u kamione za prijevoz UPP-a, nastala je potreba za prilagodbom teksta važećih Pravila novonastalim okolnostima.

Od značajnijih promjena željeli bi istaknuti izmjene u rokovima postupka ugovaranja usluge prihvata i otpreme UPP-a i donošenja godišnjeg plana rasporeda usluga. Rok za podnošenje

zahtjeva za raspodjelu kapaciteta je pomaknut s 31. svibnja na 15. ožujka, u slučaju kada je zahtjevom obuhvaćena sljedeća plinska godina. Također, rok u kojem operator terminala za UPP mora zaprimiti potpisan ugovor o korištenju terminala za UPP odnosno dodatak ugovora o korištenju terminala za UPP, ugovor o zajedničkom korištenju terminala za UPP odnosno prijavu za pristup ugovoru o zajedničkom korištenju terminala za UPP sukladno Pravilima je prema ovom Prijedlogu 14. travnja, umjesto dosadašnjeg 30. lipnja. Konačno, rok u kojem svaki korisnik terminala za UPP mora dostaviti operatoru terminala za UPP popunjeni obrazac plana godišnjeg rasporeda usluga za narednu plinsku godinu je 15. travnja umjesto dosadašnjeg 1. srpnja. Navedenim izmjenama se korisnike terminala stavlja u bolju pregovaračku poziciju kod nabave UPP-a obzirom da im se tako omogućuje da UPP nabave ranije u plinskoj godini. Također, predloženim pomicanjem rokova se oni usklađuju s rokovima za zakup godišnjih kapaciteta transportnog sustava.

Također, kako je prethodno spomenuto, LNG Hrvatska d.o.o. je nedavno ponudila dodatne kapacitete uplinjavanja UPP-a koji su odmah i zakupljeni u potpunosti za razdoblje do plinske godine 2027./2028. Zbog toga smatramo nužnim skratiti vremenski raspon dolaska broda za prijevoz UPP-a koji korisnici određuju u godišnjem rasporedu usluga s dosadašnjih 6 na 4 dana. Isto se predlaže zbog osiguravanja neometanog i sigurnog pružanja usluge korištenja kapaciteta uplinjavanja. Operator terminala za UPP u situaciji kada su raspoloživi kapaciteti terminala za UPP u potpunosti zakupljeni te obzirom na povećanje maksimalnog kapaciteta uplinjavanja UPP-a s dosadašnjih 300.000 m³/sat na 338.000 m³/sat, ne može korisnicima terminala osigurati fleksibilnost vremenskog raspona dolaska brodova za prijevoz UPP-a kakva je predviđena važećim tekstom Pravila.

Uz navedeno, ukazala se potreba nomotehnički doraditi dosadašnji izričaj pojedinih odredbi kako bi odredbe bile razumljive, nedvosmislene i jasne korisnicima terminala za UPP kao i svim ostalim adresatima.

Operator terminala za ukapljeni prirodni plin, LNG Hrvatska d.o.o. je 11. travnja 2022. godine prvi puta omogućio korisnicima terminala korištenje nove, u tekstu trenutno važećih pravila predviđene usluge ponovnog pretovara UPP-a s plutajuće jedinice za prihvata, skladištenje i uplinjavanje UPP-a u kamione za prijevoz UPP-a.

Iz Glave Pravila pod nazivom „Ponovni pretovar UPP-a s plutajuće jedinice za prihvata, skladištenje i uplinjavanje UPP-a u brod za prijevoz UPP-a odnosno u kamion za prijevoz UPP-a“, kojom se propisuje način korištenja tih nestandardnih usluga terminala za UPP, brisani su članci sadržaj kojih je unesen u izdvojene dokumente pod nazivom Tehničke karakteristike terminala za UPP za ponovni pretovar UPP-a u kamion za prijevoz UPP-a i Komercijalni uvjeti za ponovni pretovar UPP-a u kamion za prijevoz UPP-a. Također je u Pravila kao obveza Operatora uneseno donošenje i objava navedenih dokumenata.

Slijedom svega prethodno navedenog, u nastavku je dano kratko obrazloženje i opis glavnih izmjena po poglavljima Prijedloga pravila korištenja terminala za UPP.

I. OPĆE ODREDBE

Općim odredbama propisuje se predmet i područje primjene Pravila te definicije pojmova.

U odnosu na postojeća Pravila izmijenjena je nekolicina definicija na način da su definicije što je više moguće pojednostavljene. Dodane su definicije Tehničkih karakteristika terminala za UPP za ponovni pretovar UPP-a u kamion za prijevoz UPP-a, Komercijalnih uvjeta za ponovni pretovar UPP-a u kamion za prijevoz UPP-a i zaostalog tereta.

V. UGOVARANJE USLUGE PRIHVATA I OTPREME UPP-a I RASPODJELA KAPACITETA UPLINJAVANJA

Ovim odredbama uređuje se postupak ugovaranja usluga terminala za UPP, upravljanje kapacitetima uplinjavanja UPP-a te njihova raspodjela.

U odnosu na postojeća pravila pomaknut je rok za predaju zahtjeva za raspodjelu kapaciteta uplinjavanja UPP-a s 31. svibnja na 15. ožujak plinske godine koja neposredno prethodi prvoj plinskoj godini koja je obuhvaćena zahtjevom za raspodjelu kapaciteta uplinjavanja UPP-a. Navedena izmjena je nužna kako bi postupak ugovaranja usluga prihvata i otpreme UPP-a u godišnjem postupku ugovaranja usluge prihvata i otpreme UPP-a završio prije izrade godišnjeg plana rasporeda usluga čiji rokovi su također u ovom Prijedlogu pomaknuti ranije u plinskoj godini. Skupom tih izmjena koja uključuje i izmjenu iz ove glave pravila, korisnike terminala staviti će se u bolju pregovaračku poziciju kod nabave UPP-a obzirom da im se tako omogućuje da UPP nabave ranije u plinskoj godini obzirom da bi godišnji raspored usluga bio izrađen ranije u plinskoj godini. Također, predloženim pomicanjem rokova se oni usklađuju s rokovima za zakup godišnjih kapaciteta transportnog sustava.

VII. RASPORED USLUGA KORIŠTENJA TERMINALA ZA UPP

Kao odgovor na zahtjev korisnika i zbog visoke stope uplinjavanja koja se očekuje od iduće plinske godine, izmjenama u ovoj glavi, rok u kojem je svaki korisnik terminala za UPP dužan dostaviti operatoru terminala za UPP popunjeni obrazac plana godišnjeg rasporeda usluga za narednu plinsku godinu je pomaknut s 1. srpnja na 15. travnja. Navedena izmjena je predložena kako bi se korisnike terminala stavilo u bolju pregovaračku poziciju kod nabave UPP-a obzirom da im se tako omogućuje da UPP nabave ranije u plinskoj godini obzirom da bi godišnji raspored usluga bio izrađen ranije u plinskoj godini. Također, predloženim pomicanjem roka se on usklađuje s rokovima za zakup godišnjih kapaciteta transportnog sustava.

Navedena izmjena utjecala je i na odredbe u ostalim glavama koje se tiču dostave ugovora o korištenju terminala i ugovora o zajedničkom korištenju terminala te dostave sredstva osiguranja plaćanja gdje su rokovi također pomaknuti.

U odnosu na postojeći tekst Pravila, vremenski raspon koji korisnik terminala podnosi u planu godišnjeg rasporeda a unutar kojeg se korisnik terminala za UPP obvezuje da će brod za

prijevoz UPP-a pristati na terminal skraćen je s najviše 6 na najviše 4 dana. Navedena izmjena je nužna obzirom da operator terminala za UPP u situaciji kada su kapaciteti terminala za UPP u potpunosti zakupljeni te obzirom na povećanje maksimalnog kapaciteta uplinjavanja UPP-a s dosadašnjih 300.000 m³/sat na 338.000 m³/sat, ne može korisnicima terminala osigurati fleksibilnost vremenskog raspona dolaska brodova za prijevoz UPP-a kakva je predviđena važećim tekstom Pravila.

U odnosu na postojeći tekst Pravila, imena brodova za prijevoz UPP-a i brojevi međunarodne pomorske organizacije (IMO broj), više nisu podaci koje mora sadržavati odobreni godišnji raspored usluga obzirom da je u dosadašnjoj praksi operativnog rada terminala utvrđeno da ti podaci nikada nisu poznati u vrijeme sastavljanja godišnjeg rasporeda usluga.

Također, uvedena je obveza operatora terminala za UPP da pri izradi mjesečnog rasporeda usluga vodi računa da njihova odstupanja od odobrenog godišnjeg rasporeda usluga nemaju utjecaja na plan uplinjavanja ni vrijeme stajanja brodova za prijevoz UPP-a ostalih korisnika terminala za UPP.

Kod definiranja završetka prvog termina u pojedinoj plinskoj godini, predviđen je i utjecaj ponovog pretovara UPP-a u brod odnosno kamion za prijevoz UPP-a obzirom da korištenje navedenih nestandardnih usluga terminala za UPP ima utjecaja na količinu UPP-a u terminalu za UPP.

Stavak koji određuje koji korisnik je dužan osigurati dolazak prvog broda za prijevoz UPP-a određuje da je to onaj korisnik terminala za UPP koji kumulativno za sve plinske dane prvog termina ima planiran najveći kapacitet uplinjavanja UPP-a, uključujući moguće gubitke plina. Dio rečenice „uključujući moguće gubitke plina“ brisan je obzirom da navedena kategorija ne utječe na određivanje korisnika koji je dužan osigurati dolazak prvog broda za prijevoz UPP-a u pojedinoj plinskoj godini.

Iz stavka koji propisuje koje informacije treba sadržavati plan mjesečnog rasporeda izbačeni su sljedeći dijelovi: vremena dolaska kamiona za prijevoz UPP-a koji ponovno pretovaraju UPP s terminala za UPP, s naznačenom točnom količinom UPP-a za ponovni pretovar, informacije o brodovima za prijevoz UPP-a koji će pristati na terminal za UPP u predmetnom mjesecu a koje uključuju najmanje imena brodova za prijevoz UPP-a, brojeve međunarodne pomorske organizacije, registraciju i/ili datum odobrenja na terminalu za UPP, detaljne informacije o svakom teretu koji se planira dostaviti, uključujući točnu količinu UPP-a i planiranu kvalitetu UPP-a, u luci utovara brodova za prijevoz UPP-a i na terminalu za UPP i informacije o pomorskom agentu. Navedene informacije su izbačene obzirom da predmetni podaci u pravilu nisu dostupni prilikom izrade mjesečnog rasporeda. U članku koji uređuje mjesečni raspored usluga dodan je stavak koji predviđa pravo operatora terminala za UPP da prilikom izrade mjesečnog rasporeda usluga, a u slučaju kada nije moguće pružiti uslugu prihvata i otpreme UPP-a bez utjecaja na raspored i količinu uplinjavanja te vrijeme dolaska i vrijeme stajanja brodova za prijevoz UPP-a ostalih korisnika terminala za UPP, naloži korisniku terminala koji

treba dopremiti UPP da ga dopremi na točno određeni dan iz vremenskog perioda od 4 dana kojeg je naznačio u popunjenom planu godišnjeg rasporeda usluga. Ova odredba ovlašćuje operatora terminala za UPP da sam odredi jedan od 4 dana iz godišnjeg rasporeda korisnika na koji on treba dopremiti UPP. U okolnostima bez primjene ovog stavka, korisnik sam može odrediti jedan od 4 dana iz svog godišnjeg rasporeda usluga u kojem može doći do pada razine UPP-a ispod razine potrebne za optimalan rad terminala.

IX. UVJETI KORIŠTENJA TERMINALA ZA UPP

Većina izmjena u odredbama o uvjetima korištenja terminala za UPP koje opisuju postupke odobrenja brodova za prijevoz UPP-a za dolazak na terminal za UPP, dolazak i odlazak brodova za prijevoz UPP-a te definiraju postupke pretovara UPP-a u terminal za UPP i uplinjavanja UPP-a, strukturalne i nomotehničke su prirode. U odnosu na postojeća Pravila, rok u kojem korisnik terminala za UPP mora dostaviti narudžbu pretovara UPP-a je umjesto prijašnjih 2 dana prije dolaska broda za prijevoz UPP-a, sada 3 dana prije vremena dolaska broda za prijevoz UPP-a. Navedena izmjena je nužna zbog visoke utilizacije kapaciteta terminala te kako bi operator terminala za UPP u tim uvjetima što ranije raspolagao podacima iz narudžbe pretovara UPP-a.

X. SPECIFIKACIJA KVALITETE I MJERENJE UPP-a I UPLINJENOG PRIRODNOG PLINA

U odnosu na postojeća Pravila, predviđena je situacija dopreme zaostalog tereta koji se na brodu za prijevoz UPP-a nalazio prije zadnje luke ukrcaja, obzirom da on po svojoj kvaliteti može bitno odudarati od UPP-a utovarenog u zadnjoj luci ukrcaja. Za korisnika je predviđena obveza izrade simulacije starenja UPP-a kako bi dokazao da će sav zaprimljeni teret nakon procesa uplinjavanja odgovarati standardnoj kvaliteti prirodnog plina određenoj u Općim uvjetima opskrbe plinom.

Odredbe o uzrokovanju UPP-a bitno su izmijenjene obzirom da se pri redovnom radu i nakon prvog prigovora na analizu kvalitete utvrdilo da prava i obveze svih sudionika u postupku uzorkovanja nisu dovoljno određena te je sam postupak trebalo detaljnije odrediti.

Nove odredbe kronološki opisuju postupak uzorkovanja i utvrđivanja kvalitete, te pokrivaju izvanredne slučajeve koji se pri tome mogu dogoditi (kvar primarne opreme, prigovor na analizu i sl.).

Novim su odredbama također određena prava pojedinih sudionika u postupku uzorkovanja kao i dopušteno odstupanje u izvanrednim slučajevima koje se bazira na međunarodnoj preporuci OIML R 140 te dosadašnjem iskustvu.

Preostale izmjene su pretežno nomotehničke prirode.

XII. ODRŽAVANJE TERMINALA ZA UPP

U odnosu na postojeći tekst Pravila, predložena je izmjena pomicanja roka za obavještanje korisnika o izvođenju redovnih radova održavanja, shodno izmjenama implementiranim u glavi VII. Sukladno predloženim izmjenama, operator terminala za UPP na internetskoj stranici objavljuje godišnji raspored usluga planiranih radova redovnog održavanja za narednu plinsku godinu svake godine najkasnije do 1. travnja, dok je trenutni rok 15. lipnja.

XV. PONOVI PRETOVAR UPP-A S PLUTAJUĆE JEDINICE ZA PRIHVAT, SKLADIŠTENJE I UPLINJAVANJE UPP-A U BROD ZA PRIJEVOZ UPP-A ODNOSNO U KAMION ZA PRIJEVOZ UPP-A

U odnosu na dosadašnji tekst Pravila, većina izmjena je nomotehničke prirode. Brisani su dijelovi teksta koji se nalaze u Tehničkim karakteristikama terminala za UPP za ponovni pretovar UPP-a u kamion za prijevoz UPP-a i Komercijalnim uvjetima za ponovni pretovar UPP-a u kamion za prijevoz UPP-a, zasebnim dokumentima koje donosi operator terminala za UPP i koje objavljuje na svojim internetskim stranicama. Također je dodan dio koji propisuje odgovornost korisnika terminala za UPP za slučaj kada vlasnik kamiona za prijevoz UPP-a ne ispunjuje uvjete vezano za odobrenje kamiona za prijevoz UPP-a.

XVII. OBJAVLJIVANJE PODATAKA I RAZMJENA INFORMACIJA

U odnosu na postojeći tekst Pravila, za operatora terminala za UPP je dodana obveza objavljivanja na svojoj internetskoj stranici Tehničkih karakteristika terminala za UPP za ponovni pretovar UPP-a u kamion za prijevoz UPP-a i Komercijalnih uvjeta za ponovni pretovar UPP-a u kamion za prijevoz UPP-a.

XVIII. IZRAČUN I OBRAČUN GUBITKA PLINA TERMINALA ZA UPP

Usklađen je godišnji i dnevni izračun gubitaka plina na terminalu. Također, propisani su obračuni gubitaka plina u danima kada nema uplinjavanja zbog greške korisnika terminala za UPP kao i danima održavanja terminala. U sadašnjoj verziji Pravila postoje dvije različite formule za izračun dnevnog i godišnjeg gubitka plina. Primjenom te dvije formule dolazi do neznatnih neusklađenosti rezultata godišnjih dnevnih gubitaka plina obzirom da taj rezultat ne odgovara godišnjem gubitku plina. Iz tog razloga je bilo nužno revidirati formule kojima se izračunavaju dnevni gubici plina, dok se godišnji gubitak plina izračunava kao suma dnevnih gubitaka plina.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

U odnosu na postojeći tekst Pravila, iznimno je predviđeno da je rok za dostavljanje popunjenog obrasca plana godišnjeg rasporeda usluga za plinsku godinu 2022./2023., 1. srpnja 2022. godine. Navedena odredba je nužna kako bi korisnici terminala za UPP imali vremena za dostavu popunjenog obrasca plana godišnjeg rasporeda usluga obzirom da je u ovom Prijedlogu Pravila rok za dostavu istog dokumenta pomaknut ranije u plinskoj godini, odnosno na 15. travnja.

PRILOG I. OPĆI UVJETI KORIŠTENJA TERMINALA ZA UKAPLJENI PRIRODNI PLIN

Predmet Općih uvjeta je reguliranje međusobnih prava i obveza operatora terminala za UPP i korisnika terminala za UPP, kao i utvrđivanje Općih uvjeta koji će se primjenjivati na pružanje usluge prihvata i otpreme UPP-a i nestandardnih usluga koje su opisane u Pravilima.

U odnosu na postojeće Opće uvjete, dodana je dužnost korisnika terminala za UPP da koriste usluge terminala za UPP u skladu s Tehničkim karakteristikama terminala za UPP za ponovni pretovar UPP-a u kamion za prijevoz UPP-a te Komercijalnim uvjetima za ponovni pretovar UPP-a u kamion za prijevoz UPP-a, obzirom na uvođenje nestandardnih usluga ponovnog pretovara UPP-a s plutajuće jedinice za prihvata, skladištenje i uplinjavanje UPP-a u kamion za prijevoz UPP-a i ponovnog pretovar UPP-a s plutajuće jedinice za prihvata, skladištenje i uplinjavanje UPP-a u brod za prijevoz UPP-a. Također je dodana dužnost korisnika terminala za UPP odgovarati za sigurno izvođenje ponovnog pretovara u kamione za prijevoz UPP-a obzirom na mogućnost nastanka materijalne štete na imovini operatora terminala za UPP imajući na umu da kamionima za prijevoz UPP-a upravljaju treća društva koja nisu u ugovornom odnosu s operatorom terminala za UPP, a po nalogu korisnika terminala za UPP. Također je iz istog razloga uvedena mogućnost naplate bilo koje obveze plaćanja koja nastane temeljem ili vezano uz ugovor o korištenju terminala iz sredstava osiguranja plaćanja navedenog korisnika terminala za UPP kada se za to ispune pravilima predviđeni uvjeti. Naposlijetku, predviđena je obveza korisnika terminala za UPP koji koristi nestandardnu uslugu ponovnog pretovara, da nadoknadi operatoru terminala za UPP cjelokupnu štetu koja nastane bilo kojoj od oštećenih strana operatora terminala za UPP djelovanjem vlasnika kamiona za prijevoz UPP-a ili bilo koje druge fizičke i/ili pravne osobe uključene u izvršavanje ponovnog pretovara UPP-a u kamion za prijevoz UPP-a, a koja djeluje za račun korisnika terminala za UPP, te u koju svrhu operator terminala za UPP ima pravo koristiti sredstvo osiguranja plaćanja navedenog korisnika.